

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 182/08-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. mája 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. G. B., K., zastúpenej advokátkou JUDr. M. K., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 306/2002 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. G. B. **o d m i e t a** pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. marca 2008 doručená sťažnosť Ing. G. B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 306/2002.

2. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza:

„Súd I. stupňa sa obmedzil na odročenie pojednávania na neurčito, práve z dôvodu potreby nariadenia znaleckého dokazovania za účelom ustálenia výšky mojich mzdových nárokov, súd vytýčil ďalší neúčelný termín pojednávania na deň 23. 8. 2007, bez toho, aby nariadil znalecké dokazovanie, tak ako o tom rozhodol dna 7. 3. 2007. Aj toto neúčelné pojednávanie, na ktorom sa nevykonalo žiadne dokazovanie smerujúce k právoplatnému rozhodnutiu o mojich mzdových nárokoch, súd odročil na neurčito a opäť uznesením rozhodol, že po obdržaní požadovaných dokladov, od účastníkov konania, nariadi znalecké dokazovanie vo veci mojich mzdových nárokov. Aj ostatný úkon súdu I. stupňa sa javí byť neúčelným a zbytočným. Na tomto pojednávaní sa súd obmedzil iba na to, že zamietol môj návrh na nariadenie znaleckého dokazovania, aj keď predtým, dvakrát odročil pojednávanie práve za týmto účelom. Aj konanie o základe môjho nároku sa javilo byť plynulým iba v období od 21. 4. 2004 do 23. 2. 2005, kedy sa uskutočnili štyri pojednávania, pričom na poslednom dňa 23. 2. 2005 súd rozhodol o základe môjho nároku, a to, že pracovný pomer u žalovanej založený pracovnou zmluvou na dobu určitú, sa zmenil na pracovný pomer uzavretý na dobu neurčitú a tento pracovný pomer medzi účastníkmi naďalej trvá od začiatku konania, teda od 22. 8. 2002 do 21. 4. 2004, dvadsať mesiacov a následne od 15. 12. 2003 doteraz, teda ďalších 27 mesiacov, nekonal Okresný súd v Martine plynulo a dôsledne v záujme rýchleho a efektívneho odstránenia mojej právnej neistoty.“

3. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky Ing. G. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde v Martine pod sp. zn. 9 C 306/2002 porušené bolo.“

Okresnému súdu v Martine v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 306/2002 sa prikazuje, aby konal bez zbytočných prietáhov.

Ing. G. B. priznáva primerané finančné zadostúčenie v sume 150.000,- Sk, ktorú sumu je Okresný súd v Martine povinný jej zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohoto rozhodnutia.

Okresný súd v Martine je povinný nahradiť Ing. G. B. trovy právneho zastúpenia v sume 6.253,- Sk na bankový účet právnej zástupkyne JUDr. M. K. (...) do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

4. Ústavný súd vyzval sťažovateľku prostredníctvom jej právnej zástupkyne listom č. k. Rvp 14073/08-17 z 2. apríla 2008, aby v lehote 10 dní odstránila nedostatky podania a predložila okrem iného aj listinný dôkaz o tom, že sťažovateľka využila možnosť podať sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd so zreteľom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde v danej veci predbežne skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to ústavný súd listom z 2. apríla 2008 vyzval sťažovateľku na predloženie okrem iného aj dokladu o doručení sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu.

Sťažovateľka prostredníctvom právneho zástupcu listom zo 14. apríla 2008 zaslala ústavnému súdu pôvodnú súdnu žalobu, rozsudok okresného súdu z 23. februára 2005, rozsudok krajského súdu z 15. decembra 2005, požadovaný doklad o doručení sťažnosti na prietahy v súdnom konaní predsedovi okresného súdu však nezaslala. Predložila síce kópiu listu z 28. augusta 2006 adresovanú „do rúk predsedovi OS Martin“, v ktorej namietala prietahy v súdnom konaní, avšak z uvedeného podania nevyplýva, že bolo doručené predsedovi okresného súdu, nie je ani podpísané a navyše z listu predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr. 356/08 z 25. apríla 2008 (doručený ústavnému súdu 30. apríla 2008) vyplýva, že „Sťažovateľka nevyužila právo podľa ust. § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. (...) a ani v minulosti nepodala sťažnosť podľa zk. č. 80/1992 Zb. o štátnej správe súdov.“. Pokiaľ právna zástupkyňa sťažovateľky „preukazovala“ doručenie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu poštovým podacím lístkom o doručovaní listovej

zásielky pre okresný súd potvrdený pečiatkou z 30. augusta 2006, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na uvedené predmetný podací lístok s najväčšou pravdepodobnosťou súvisí s písomnosťou sťažovateľky z 28. augusta 2006 doručenou okresnému súdu 5. septembra 2006, ktorá tvorí č. 1. 65 spisu okresného súdu sp. zn. 9 C 306/02 (tento list nesúvisí so sťažnosťou na prietahy v konaní adresovanou predsedovi okresného súdu, pozn.). K uvedenému názoru dospel ústavný súd aj vzhľadom k ďalšiemu nepravdivému tvrdeniu právnej zástupkyne sťažovateľky, že sťažnosť na prietahy adresovanú predsedovi okresného súdu mal k dispozícii aj Krajský súd v Žiline (tento rozhodoval o odvolaní v predmetnej veci, pozn.), čo „konštatuje v zápisnici z pojednávania (...) zo dňa 15. 12. 2005“. K uvedenému tvrdeniu ústavný súd už len poznamenáva, že z obsahu predmetnej zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom z 15. decembra 2005 (na č. 1. 159 spisu) nič také nevyplýva, pričom v decembri 2005 ani nemohol byť uvedený tento údaj, lebo ide o obdobie august 2006. Ústavný súd preto tvrdenie sťažovateľky o doručení sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu považuje za účelové a nepreukázané.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka kvalifikovaným spôsobom nepreukázala, že podala (doručila predsedovi okresného súdu) sťažnosť na prietahy v namietanom konaní pred okresným súdom, hoci ústavný súd ju na predloženie tohto dokladu riadne vyzval.

V prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mala sťažovateľka právo podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal k dispozícii podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní (...)“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda

podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy vecí nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Sťažovateľka v prerokúvanej veci nesplnila (kvalifikovane nepreukázala) požiadavku namietania priet'ahov v konaní pred orgánom štátnej správy súdov ani nepreukázala, že ju nesplnila z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľka pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľka konala v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom (...) má za následok nesplnenie sťažovateľkinej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv“ (III. ÚS 44/03).

Keďže ústavný súd z obsahu sťažnosti ani z odpovede sťažovateľky na výzvu ústavného súdu zo 14. apríla 2008 nezistil, že by sťažovateľka kvalifikovaným spôsobom podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na priet'ahy v predmetnom konaní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu a ani z obsahu sťažnosti, z jej príloh a z vyjadrenia právnej zástupkyne sťažovateľky nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľky z dôvodov hodných osobitného zreteľa, odmietol jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa jednotlivými nárokmi uplatňovanými v sťažnosti už nezaoberal.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným priesťahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. mája 2008